

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2016. május 12.
(OR. en)

8824/16

DEVGEN 87
ONU 55
RELEX 375
REGIO 23

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi: a Tanács Főtitkársága

Dátum: 2016. május 12.

Címzett: a delegációk

Előző dok. sz.: 8283/16

Tárgy: HABITAT III: Az Európai Uniónak és tagállamainak a lakhatásról és a fenntartható városfejlesztésről szóló III. ENSZ-konferenciára meghatározott célkitűzései és prioritásai
– A Tanács következtetései (2016. május 12.)

1. Mellékelten megküldjük a delegációk részére „Az Európai Uniónak és tagállamainak a lakhatásról és a fenntartható városfejlesztésről szóló III. ENSZ-konferenciára meghatározott célkitűzései és prioritásai” című tanácsi következtetéseket, a Tanács által a 2016. május 12-én tartott 3462. ülésén elfogadott formában.

A Tanács következtetései

HABITAT III: Az Európai Uniónak és tagállamainak a lakhatásról és a fenntartható városfejlesztésről szóló

III. ENSZ-konferenciára meghatározott célkitűzései és prioritásai

1. E következtetésekből a Tanács meghatározza az Európai Uniónak és tagállamainak a lakhatásról és a fenntartható városfejlesztésről szóló III. ENSZ-konferenciára (HABITAT III, Quito, október 17–20.) meghatározott legfőbb célkitűzéseit és prioritásait. A konferencia résztvevői új globális városfejlesztési menetrendet fognak kialakítani.

Irányadó elvek

2. A tervek szerint a Habitat III és az annak eredményeként létrejövő új globális városfejlesztési menetrend az egyik sarokkövévé fog válni a 2015-ben elfogadott következő új többoldalú keretek végrehajtásának: a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrend, az addisz-abebai cselekvési menetrend, az éghajlatváltozásról szóló párizsi megállapodás, valamint a sendai katasztrófakockázat-csökkentési keret. A fenntartható városfejlesztés kulcsszerepet fog játszani a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrend végrehajtásában, a Habitat III konferencia pedig ideális esetben jelentős lendületet kölcsönöz majd különösen a 11. fenntartható fejlesztési cél („A városok és az emberi települések” váljanak „befogadóvá, biztonságossá, ellenállóvá és fenntarthatóvá”), illetve a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó menetrend egyéb idevágó céljai és célszámai elérésének.
3. A Habitat III konferencián törekedni kell az ENSZ-közgyűlés A/RES/67/216 sz. határozatában foglalt következő célok elérésére: a fenntartható városfejlesztés melletti megújított politikai elkötelezettség biztosítása [...] a szegénység problémájának kezelésével, valamint az új és kialakulóban lévő kihívások meghatározásával és megválaszolásával. A konferencia záródokumentumának (új városfejlesztési menetrend) tömörnek, célirányosnak, előretekintőnek és cselekvésorientáltnak kell lennie, és konkrét javaslatokat kell tartalmaznia az urbanizáció és a városi népességalakulás előidézte kihívások kezelésének mikéntjére vonatkozóan. E kihívásokat olyan lehetőségekké kell kovácsolni, amelyek elősegítik a fenntartható fejlődést annak gazdasági, társadalmi és környezetvédelmi dimenziójában egyaránt.

4. Az új városfejlesztési menetrend minden bizonnyal egyetemes és átalakító hatású lesz, mivel a cél az, hogy teljes mértékben összhangban legyen a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrendben foglalt alapelvekkel. Továbbá a megújított globális városfejlesztési keretnek is alapját kell képeznie. Ezen túlmenően az elképzelések szerint olyan, jogokon alapuló megközelítésre kell épülnie, amely minden emberi jogra kiterjed. Ennél fogva fontos, hogy a tagállamok, a helyi önkormányzatok és az érdekelték globális, nemzeti, szubnacionális és helyi szinten az ENSZ-rendszer – többek között az ENSZ regionális gazdasági bizottságai és az UN-HABITAT program – támogatásával, integrált módon hajtsák végre a menetrendet.
5. Az új menetrend kidolgozása során hasznosítani kell a korábbi Habitat-konferenciák alkalmával leszűrt tanulságokat, emellett válaszokat és megoldásokat kell adni a Habitat II konferencia óta tapasztalható következő fejleményekre és problémákra is: a városi területek eddig példa nélkül álló gyors növekedése, illetve más esetekben a városok elnéptelenedése; gazdasági koncentráció a városi területeken; az éghajlatváltozás hatásai; az emberi egészségre, a természeti erőforrásokra és a biológiai sokféleségre nehezedő megnövekedett nyomás; a fenntartható lakhatási lehetőségek és épületek hiánya; földrajzi és társadalmi egyenlőtlenségek és a kirekesztés jellegzetes mintázatai; fokozódó biztonsághiány és erőszak; környezetkárosodás; az élelmiszerbiztonság hiánya; a lakóhelyüket elhagyni kényszerülő személyek és a migránsok sajátos szükségletei.
6. Megjegyezzük, hogy más folyamatok is befolyásolhatják az EU és tagállamai által a Habitat III konferenciára kitűzött célokat és prioritásokat, gondolva itt elsősorban a közeljövőben várható európai városfejlesztési menetrendre. Megítélésünk szerint az európai városfejlesztési menetrend az új városfejlesztési menetrend végrehajtásának kulcsfontosságú eszközévé nőheti ki magát.

Üdvözljük az EU és tagállamai közös álláspontjának kidolgozásáról szóló európai bizottsági vitaanyagot, mint olyan munkadokumentumot, amely – a fenntartható városfejlesztés átfogó céljának elérése melletti közös elkötelezettségre építve, egyben szem előtt tartva a szubszidiaritás elvét – magában foglalja az EU és tagállamai által az új városfejlesztési menetrend tekintetében meghatározott célokat.

Célok: Az új városfejlesztési menetrend négy intézkedési irányvonala

7. Az EU és tagállamai úgy ítélik meg, hogy a városfejlesztés tekintetében egyrészt a hosszú távú elképzelésekkel párosuló holisztikus, integrált és a helyi adottságokból kiinduló megközelítés szükséges ahhoz, hogy jól kezelhető, élhető, szociálisan inkluzív és biztonságos, ellenállóképes és erőforrás-hatékony, valamint környezeti szempontból fenntartható és gazdaságilag virágzó városok kialakulását támogassuk azok méretétől függetlenül, másrészt fejleszteni kell az e célok eléréséhez szükséges kapacitásokat. Az EU és tagállamai emlékeztetnek arra, hogy e megközelítés kialakítása során figyelembe kell venni a városok különbözőségeit és tágabb területi összefüggéseit, továbbá a területi kohézió megerősítése érdekében a vidékfejlesztéssel és az agrárpolitikával karöltve elő kell segíteni a városok és a vidék közötti kapcsolatokat. Ezáltal a fenntartható városfejlesztés óriási mértékben elősegíti a szegénység felszámolását az egész világon. Ezen túlmenően e megközelítés részét képezi a kultúra központi szerepének elismerése, a kulturális és természeti örökség megőrzése és előmozdítása¹, csakúgy mint a közterületek igénybevételének lehetősége, ami alapfeltétele az említett célok eléréséhez szükséges részvételnek és szerepvállalásnak.

E tekintetben a következőket kell az új városfejlesztési menetrend fő építőelemeivé tenni:

- i. Az inkluzív és biztonságos városok előmozdítása: Ösztönözzük a városi szegénység és kirekesztés problémájának a területi dimenziót és azt szem előtt tartva történő kezelését, hogy a következőkben felsoroltak révén fel kell ismerni, kezelni kell és meg kell előzni az egyenlőtlenséget, a városi szegénységet és a konfliktusok kiváltó okait és következményeit: a munkaerőpiac szabályozása; a munkavállalás, az oktatás és a készségek elérhetővé tétele; inkluzív és részvételen alapuló döntéshozatal és tervezés; egyenlő hozzáférés a megfizethető és megfelelő lakhatáshoz; a földtulajdon biztonságának megóvása és előmozdítása, valamint a kényszerkilakoltatások elleni védelem biztosítása; személyes jólét és a közéletben való részvétel támogatása; élelmezésbiztonság, az átlátható és hatékony alapszolgáltatás-nyújtás – ideértve a víz, a csatornázás és az energia biztosítását is –, a fenntartható mobilitás, valamint a köz- és a zöld területek megóvása. Az új városfejlesztési menetrendben foglalkozni kell a marginalizált és instabil helyzetű személyek és csoportok – köztük a fogyatékkal élő személyek, a lakóhelyüket elhagyni kényszerülő személyek és a migránsok – sajátos szükségleteivel. Ezenkívül törekedni kell arra, hogy a menetrenddel kiküszöböljük a nőkkel szembeni diszkrimináció minden formáját, és kiemelt figyelmet biztosítsunk a nemek közötti egyenlőségnek és a női társadalmi szerepvállalás ösztönzésének többek között a várostervezés és -fejlesztés során annak érdekében, hogy a nők kiteljesíthessék a változás aktív végrehajtóiként betöltendő szerepüket.

¹ Különös tekintettel a városi és vidéki környezetek építészeti minőségéről szóló 2001/C 73/04 sz. tanácsi állásfoglalásra (HL C 73., 2001.3.6., 6. o.).

- ii. Zöld és ellenálló városok előmozdítása: Ösztönözzük annak elismerését, hogy a környezeti fenntarthatóság alapvetően fontos ahhoz, hogy bolygónk tűrőképességének határain belül biztosítani lehessen minden ember gyarapodását és jóllétét a természeti erőforrások – köztük a termőföld – fenntartható kiaknázásával, valamint a karbon- és erőforrás-semleges társadalom felé való módszeres átmenet előmozdításával. E célból a városoknak az erőforrás-hatékonyságra kell összpontosítaniuk, többek között az eredményes területgazdálkodásnak, az integrált területfejlesztésnek, a városmegújítás előtérbe helyezésének, valamint a karbonszegény tervezési és irányítási eszközök használatának a révén, mégpedig a városok terjeszkedésének visszaszorítása és „a többfunkciós térkihasználás” elvének erőteljesebb érvényre juttatása érdekében; emellett növelniük és fejleszteniük kell a tervezés terén a szakmai képességeket. Felhívjuk továbbá a figyelmet a fenntartható fogyasztási és termelési minták fontosságára, a levegőminőség javításának, a megfizethető, fenntartható, elérhető karbonszegény közlekedés és mobilitás – többek között az intelligens és a tömegközlekedés révén történő – előmozdításának, valamint a magánszektor zöld fejlesztésének és a fenntartható vállalkozási tevékenység minden szinten történő ösztönzésének szükségességére, továbbá arra, hogy meg kell valósítani a környezetbarát hulladékgazdálkodást, minimálisra kell csökkenteni a veszélyes vegyi anyagok használatát, ösztönözni kell a helyi megújuló energiaforrások kiaknázását és a körforgásos gazdaságot. Kiemelt helyen kezeljük az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást és az éghajlatváltozás mérséklését, amelyek révén a városok ellenállóbbakká válhatnak az áradásokkal, hőhullámokkal, vízhiánnyal, aszályokkal és természeti veszélyekkel szemben. Ösztönözzük a zöld és kék infrastruktúrák mint természetén alapuló megoldások használatát a megelőzést szolgáló infrastruktúra és az integrált területrendezés és területfejlesztés mellett, olyan ökoszisztéma-szolgáltatások kialakulása érdekében, amelyek javítják az emberi egészséget és kedveznek a biológiai sokféleségnek, valamint megelőzően hatnak az éghajlatváltozással összefüggő katasztrófákra és csökkentik az energiafelhasználást. E tekintetben a beépülő partszakaszok és folyótorkolatok esetében szélsőséges és sajátos feszültségekkel szembesülünk a társadalmi-gazdasági és a környezetvédelmi dinamika együttes megjelenése okán.

- iii. Virágzó és innovatív városok előmozdítása: Ösztönözzük a városokban rejlő azon potenciál megerősítését, hogy jó életkörülményeket nyújtsanak mindenki, így a fiatalok számára is, a helyi gazdasági fejlődés támogatása, az innováció, ezen belül is a szociális innováció, az inkluzív gazdasági növekedés és a mindenki számára biztosítandó tisztességes munka előmozdítása révén, a környezet tisztelete, valamint az egyenlőség és a társadalmi integráció erősítése mellett. Ehhez a beruházásokat vonzó felelős üzleti környezetre, valamint – az intelligens városok koncepciójával összhangban – az intelligens többszörös ikt-megoldások és a tiszta technológia hozzáférhetőségére, továbbá átlátható és előrelátható szakpolitikákra és szabályozásra van szükség. Szükséges hozzá továbbá az infrastrukturális létesítményekhez való hozzáférés, különös tekintettel az üzleti központokra, az oktatási és kutatási létesítményekre és a piacokra. Ösztönözzük az informális gazdaság formálissá tételét. A gazdasági növekedés társadalmi-gazdasági ágazatokon átívelő fokozásának olyan intézkedésekkel kell párosulnia, amelyek célja a városok ellenálló képességének javítása, a körforgásos és zöld gazdaság felé való átmenet elősegítése, az élelmiszer-veszteség csökkentése, valamint a fenntartható városi anyagcsere előmozdítása, mégpedig a városokon belüli egyenlőtlenségek csökkentése és a város–vidék partnerségek fejlesztése céljából.
- iv. A városok jó kormányzásának előmozdítása: Ösztönözzük olyan legitim, hatékony, reaktív, elszámoltatható és átlátható helyi önkormányzatok és nemzeti kormányok létrejöttét és megerősítését, amelyek inkluzív, tényeken és részvételen alapuló, a többszereplős megközelítést támogató döntéshozatali folyamatokat alkalmaznak. Ehhez nemzeti szinten a jogokon alapuló jogi keretre, illetve decentralizációs szakpolitikai keretekre van szükség, a szubszidiaritás elvével összhangban. Az ilyen szakpolitikai kereteknek biztosítaniuk kell a feladat- és hatáskörök egyértelmű felosztását, és egyrészt lehetővé kell tenniük a helyi hatóságok számára, hogy eredményesen végrehajtsák a nemzeti szintű szakpolitikákat, másrészt hogy saját jogon is alakíthassák a szakpolitikát, hogy betölthessék kulcsszerepüket a fenntartható városfejlesztésben. E célból a helyi hatóságokat – mindenekelőtt a helyi önkormányzatokat képviselő szövetségek révén – és a polgárokat a szakpolitikai ciklus minden szakaszában, a tervezéstől a végrehajtásig be kell vonni a folyamatba és konzultálni kell velük, a többszintű kormányzás jól kidolgozott rendszerében, ezzel is mélyítve a demokráciát. A városok tervezése és irányítása tekintetében továbbá ösztönözzük a közigazgatási határok meghaladását, a funkcionális városi területek figyelembevételével, építve a város és vidék közötti kapcsolatokra.

A helyi hatóságok – a civil társadalmi szervezetekkel együttműködve – jobban tudják kezelni a városok sérülékenységet a természeti és ember okozta kockázatokkal és sokkokkal szemben, illetve a fenntartható városok felé való átmenetet is.

A városok jó kormányzásához rendezett települési költségvetésre van szükség Ennek érdekében sor kerülhet a pénzügyek decentralizálására, adott esetben szubnacionális szintre, hogy a helyi hatóságok könnyebben juthassanak hozzá a pénzügyi forrásokhoz, többek között a saját forrásokból származó bevételek megerősítésével. Erősíteni kell a hatékony és átlátható költségvetési gazdálkodást és közbeszerzést, valamint a helyi hatóságok kapacitását arra, hogy hatékonyabb mozgósítsák a különböző finanszírozási forrásokat.

Ösztönözzük a kapacitásépítés fejlesztését, többek között tudáselőállításal, illetve az ismeretek rendszerezésével, terjesztésével és megosztásával. Az egymással való horizontális – különösen a város–város szintű – együttműködés, hosszú távú, előnyös partnerségek kialakítását eredményezheti, ami megkönnyítheti a közös szerepvállalást. Ezzel kapcsolatban támogatjuk olyan egyszerű teljesítményértékelő és nyomonkövetési módszerek kidolgozását és használatát, amelyek segítségével a helyi döntéshozók költséghatékony megoldásokat találhatnak.

Az új városfejlesztési menetrend végrehajtása

8. Az új városfejlesztési menetrendnek koherens, hatékony és inkluzív nyomonkövetési és felülvizsgálati mechanizmust kell magában foglalnia, amely illeszkedik a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrend tekintetében elfogadandó nyomonkövetési és felülvizsgálati rendszerbe. Az új városfejlesztési menetrend végrehajtásának mérése, nyomon követése és felülvizsgálata a fenntartható fejlesztési célok végrehajtásának mérésére szolgáló mutatók releváns csoportja alapján történik majd. Tisztában vagyunk azzal, hogy e keretnek rugalmasnak, illetve a módszertani fejlődésből és az adatok rendelkezésre állásából adódó változásokra és módosításokra nyitottnak kell lennie.

Az új városfejlesztési menetrend nyomonkövetési és felülvizsgálati folyamata során a párhuzamos munkavégzés elkerülése érdekében építeni kell a meglévő platformokra és az esetlegesen már működő folyamatokra. A 2030-as menetrendben rögzített elvekkel összhangban minden érdekeltet – különösen a helyi hatóságokat – szorosan be kell vonni, a szubszidiaritás, az arányosság és a többszintű kormányzás elveinek megfelelően. Ez a folyamat hozzájárul majd a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrendhez, segítve a fenntartható fejlesztési célok elérésében tett előrehaladásnak a magas szintű politikai fórum keretében történő tematikus felülvizsgálatát, továbbá hozzájárul a sendai keret és a felajánlott tervezett nemzeti hozzájárulások végrehajtásához is.

Az EU és tagállamai úgy vélik, hogy az adatgyűjtés és a mutatók nemzeti és helyi szinten egyaránt rendkívül fontosak ahhoz, hogy fel lehessen mérni az elért előrehaladást és dönteni lehessen a végrehajtás kiigazításáról. Az előállított adatoknak átláthatónak és szabadon hozzáférhetőnek kell lenniük, és azokat olyan bontásban kell bemutatni, amely alapján kimutathatók a meglévő egyenlőtlenségek és az inkluzív fejlesztésre tett erőfeszítések. Ezenfelül, a városok jó kormányzásának előmozdítása érdekében ösztönözzük e mutatók helyhez rendelését.

9. Az EU és tagállamai tudatában vannak annak, hogy az átfogó új városfejlesztési menetrend végrehajtásához támogatásra van szükség minden szinten, a végrehajtási eszközök teljes skálájának igénybevételével.

Lényegében a Habitat III-at – a 2030-as menetrend végrehajtásával megegyezően – a következő különböző beavatkozások ötvözésével kell végrehajtani: támogató és kedvező hatású szakpolitikai környezet; a megvalósításhoz szükséges kapacitások fejlesztése; a belföldi és nemzetközi közfinanszírozás mozgósítása és hatékony felhasználása; a belföldi és a nemzetközi magánszektor mozgósítása; a kereskedelem és a beruházások ösztönzése; a tudomány, a technológia és az innováció, valamint a szakképzés előmozdítása.

Az EU és tagállamai támogatják, hogy a helyi hatóságok ténylegesen kivegyék a részüket az új városfejlesztési menetrend, a kapcsolódó fenntartható fejlesztési célok és a 2030-as menetrend megvalósításából, többek között az addisz-abebai cselekvési menetrend szerinti valamennyi köz- és magánfinanszírozási forráshoz – így a hivatalos fejlesztési támogatás (ODA) megfelelő forrásaihoz és az ODA hitelekkel való ötvözését elősegítő keretekhez – való hozzáférésük révén.

10. Vállaljuk, hogy az új városfejlesztési menetrendet a helyi hatóságok és szövetségeik, valamint a civil társadalom aktív bevonásával készítjük elő és hajtjuk végre, többek között többszereplős intézményi megállapodások és partnerségek keretében, együttműködve nem kormányzati szervezetekkel, a magánszektor képviselőivel és más érdekelttel.

A következő lépések

11. Az EU és tagállamai újólá hangsúlyozzák elkötelezettségüket a Habitat III konferencia sikeres kimenetele mellett, hogy annak eredményeként olyan új globális városfejlesztési menetrend jöjjön létre, amely valós választ tud adni a 21. század városaiban rejlő kihívásokra és lehetőségekre. Az EU és tagállamai ezért folytatják a közös álláspontok kidolgozását és aktualizálását, és továbbra is eredményesen és egységesen eljárva vesznek részt a folyamatban lévő nemzetközi tárgyalásokban.
-